

HUIS "DE GEKROONDE HOOFDEN"

Op de vraag van de Heer **H. Collumbien** (Gh. T. 1991 - Nr. 6 - pp. 373-374) kwamen zo veel en zo uitgebreide antwoorden binnen, dat wij ze duidelijkheidshalve onderbrengen in een speciaal rubriekje. Wij ontvingen reacties van Mevrouw **Suzanne Janssens** en van de Heren **Jozef Van de Castele, André Verbeke, O. Uyttersprot, Jan Hublé, David Maes** en **Erik Dekeyser**.

De eerste die prompt reageerde was de Heer **Jozef Van de Castele**. Hij stuurde ons de fotocopie van een extract uit "Winkler Prins. Geschiedenis der Nederlanden. 3 delen." Daarin staat vermeld als Graaf van Vlaanderen gedurende de regeringsperiode 1246-1251 : Willem van Dampierre, zoon van Margareta van Constantinopel.

Mevrouw **Suzanne Janssens** stuurde ons een fotocopie van de "Lijst der Graven" uit het boek "Vlaanderen's herkomst en groei" van G. Vandewoude. Daarin staat vermeld als 21e Graaf van Vlaanderen : Willem van Dampierre (1251).

Ook de Heer **Erik Dekeyser** houdt het bij de zoon van Margareta als 21e Graaf van Vlaanderen.

De Heer **Jan Hublé** en **O. Uyttersprot** grijpen terug naar "Verheerlykt Vlaandre" van Sanderus en komen aldus terecht bij de oudste zoon van Margareta van Constantinopel. De heer Hublé stuurde ons een portret van de bewuste Willem dat wij hierbij reproduceren.

Iemand schoof de hypothese naar voor dat het misschien wel zou kunnen gaan om de 2e echtgenoot van Margareta van Constantinopel die immers ook Willem van Dampierre heette. Ferrand van Portugal, man van de Gravin van Vlaanderen Johanna van Constantinopel, werd immers ook beschouwd als een Graaf van Vlaanderen. Maar dat kon niet kloppen, want de echtgenoot van Margareta stierf toen haar zuster nog regeerde.

De Heer **David Maes**, tenslotte, heeft de zaak uitgediept en wij publiceren hier zijn antwoord in extenso.

We hebben de reeds door Dhr. Jean-Pierre Rotsaert in Gh. T. 1990/3 p. 171 (Lezers schrijven ons) vermelde Mercatorkaart nagekeken en van de in de cartouches (boven- en onderrand van de kaart) vermelde teksten een transcriptie gemaakt. Bedoelde kaart draagt de titel : "VLAENDEREN. Exactissima Flandriae descriptio" en verder : "Carolo Romanoru... Imperatori Semper augusto Gerardus Mercator Rupelmu(n)darus devotissime dedicabat". In de meeste gevallen staan telkens twee getallen vermeld. We menen deze als volgt te moeten interpreteren : het eerste slaat op de termijn dat ze graaf (of gravin) van Vlaanderen waren, het tweede is het jaar waarin ze overleden. Eén en ander hebben we aangevuld met gegevens die te vinden zijn in de "Kroniek van België". Deze gegevens zijn in *cursief* weergegeven. Het verschil van één jaar tussen sommige gegevens van de kaart en die welke voort-

Willem van Dampierre, zoon van Margareta van Constantinopel.

komen uit de K.v.B. vinden hun oorsprong in het feit dat Mercator een andere stijl of jaarbegin volgde.

Wat betreft de drie eerste namen, de z.g. forestiers, verwijzen we naar het artikel van Ronald De Buck : "Een gevelbeeld voor een legende : Liederick De Buck" (Gh. T. 1990/1, p. 21 e.v.) en de rubriek : "Lezers schrijven ons" (Gh. T. 1990/3, p. 170 e.v.).

Het probleem i.v.m. Willem van Dampierre (W.D.) en Gwijde van Dampierre (G.D.) die op de gevel van het huis "De Gekroonde Hoofden" voorkomen zou als volgt kunnen uitgelegd worden.

Na het overlijden van Johanna van Constantinopel werd deze opgevolgd door haar jongere zus Margareta van Constantinopel. Margareta was gehuwd met Bouchard van Avesnes maar verliet deze voor Willem van Dampierre. Zodra Margareta gravin van Vlaanderen en Henegouwen werd ontstond er twist tussen de kinderen uit beide huwelijken over de erfopvolging. Het was de Franse koning Lodewijk IX die de knoop doorhakte in juli 1246 nadat een arbitragecommissie een arrest in die zin had uitgesproken. Vlaanderen kwam aan de Dampierres en Henegouwen ging naar de Avesnes. Het zou echter nog veel jaren duren vooraleer beide partijen het arrest erkenden. Gwijde van Dampierre was de zoon van Willem en Margareta van Constantinopel.

Concreet kunnen we besluiten dat Willem graaf van Vlaanderen werd door huwelijk en niet door erfopvolging. Hij hoort bijgevolg minder thuis in de rij van de andere "Gekroonde Hoofden". Het is duidelijk dat de bewuste gevel geconcipieerd werd in een tijd toen het feminisme nog niet was uitgevonden want anders had men er Margareta van Constantinopel moeten op uitbeelden.

Iste forestier Lideric va(n) Harlebeke, Estoredi va(n) Harlebeke sone - 16 - 808.

II. Engleramus va(n) Harlebeke, Liderici sone - 16 - 824.

III. Odoacer van Harlebeke, Engleramni sone - 13 - 837.

Iste grave Balduinus Ferreus, Odoacri sone - 42 - 879.

Boudewijn I met de ijzeren arm, overl. 02.01.879, plaatselijk prins van Vlaanderen sinds 863-864.

II. Balduinus Calnus, Balduini Ferrei sone - 37 - 918.

Boudewijn II de Kale, legt de basis voor het graafschap Vlaanderen, overl. 10.09.918.

III. Arnulfus Magnus, Balduini Calni sone - 46 - 964.

Arnulf I de Oude, overl. 27.03.965.

III. Balduinus Iunior, Arnulfi magni sone - 3 - 961.

Boudewijn III, is mederegent vanaf 958, overl. 1 jan. 962. (nota : overleed vóór zijn vader en was dus bijgevolg geen zelfstandig graaf)

V. Arnulfus Iunior, Arnulfi junioris sone - 24 - 988.

Arnulf II, overl. 30.03.988. Zou volgens K.v.B. zoon zijn van Boudewijn III.

VI. Balduinus Barbatus, Arnulfi Junioris sone.

Boudewijn IV met de Baard, overl. 30.05.1035.

VII. Balduinus.

Boudewijn V van Rijsel, zoon van Boudewijn IV, overl. 1.9.1067.

VIII. Balduinus Mo(n)tensis.

Boudewijn VI van Bergen maar is tevens ook Boudewijn I van Henegouwen, overl. 17.07.1070.

IX. Arnolfus de derde, Balduini Mo(n)tensis sone - 2 - 1072.

Arnulf de Ongelukkige, is tevens Arnulf I van Henegouwen, is de zoon van Boudewijn VI van Bergen, overl. 22.2.1071.

X. Robertus Friso, Balduini Pij sone - 21 - 1093.

Robert I de Fries, zoon van Boudewijn V, overl. in okt. 1093.

XI. Robert(us) Hieriso lymitan(us), Roberti Frisonis sone - 19 - 1111.

Robert II van Jeruzalem, voert de titel van graaf sinds 1080, wordt medebestuurder in 1086, is regent tijdens de reis van zijn vader naar het H. Land in 1088/1089, overl. 6.10.1111.

XII. Balduin(us) Securis, Roberti Hierosolym... sone - 8 - 1119.

Boudewijn VII met de Bijl, overl. 17.06.1119.

XIII. Carolus Bonus, sone van Adela, Roberti Friso(n)is dochter - 8 - 1127.

Karel de Goede, kleinzoon van Robert I de Fries, overl. 2.3.1127.

XIII. Guielm(us) Norma(n)nus, neve va(n) Mathildis, Balduini Pij docht(er) - 1 - 1128.

Willem Clito, is de achterkleinzoon van Boudewijn V, is graaf van Vlaanderen van maart 1127 tot maart 1128, overl. 28 juli 1128.

XV. Theodoric(us) Elsati(us), sone va(n) Gertruidis, Rob(er)ti Frisonis dochter - 40 - 1168.

Diederik van Elzas, kleinzoon van Robert I de Fries, overl. jan. 1168.

XVI. Philipp(us) Elsati(us), Theodorici Elsatij sone - 23 - 1191.

Filips van de Elzas, oefent in werkelijkheid reeds de macht uit sinds 1157 na het vertrek van zijn vader naar het H. Land, overl. 1.1.1191.

XVII. Margarita Elsatia, Theodorici Elsatij sone (sic) - 3 - 1194.

Margareta van de Elzas, is de echtgenote van Boudewijn VIII die tevens Boudewijn V van Henegouwen is. Deze laatste geeft het graafschap Vlaanderen aan hun zoon Boudewijn IX. Margareta overl. 15.11.1194.

XVIII. Balduinus co(n)sta(n)tinopolitan(us), Margarete Elsatie sone - 11 - 1205.

Boudewijn IX van Constantinopel, is tevens Boudewijn VI van Henegouwen, overl. 14.4.1205.

XIX. Ioa(n)na Co(n)stantinop., Balduini Co(n)sta(n)tinop. dochter - 39 - 1244.
Johanna van Constantinopel, begint haar gravinschap onder regentschap van haar oom Filip van Namen, huwt Ferrand van Portugal die meteen ook de titel van graaf van Vlaanderen krijgt, overl. 05.12.1244.

XX. Margarita Consta(n)tinopol., Balduini Co(n)sta(n)tinop. dochter - 35 - 1279.

Margareta van Constantinopel, zuster van Johanna, overl. 10.2.1280.

XXI. Guido Da(m)petra, Marie Co(n)sta(n). ende Guilielmi Da(m)pet. sone - 25 - 1304.

Gwijde van Dampierre, volgt zijn moeder op op 9.12.1278 maar deelde reeds de macht met haar sinds 1252, overl. 7.3.1305.

XXII. Robertus Betuniensis, Guidonis Da(m)petra sone - 18 - 1322.

Robrecht III van Betune, overl. 17.9.1322.

XXIII. Ludovic(us) Niverne(n)sis, Ludovici Nevern. dsoons van Robt. Betun. sone. - 24 - 1346.

Lodewijk I van Nevers, is de kleinzoon van Robrecht III van Betune, overl. 25.8.1346.

XXIII. Ludovicus Maleanus, Ludovici Nivernensis sone - 37 - 1383.

Lodewijk II van Male, is de zoon van Lodewijk I van Nevers, geb. 29.11.1330, overl. 30.1.1384.

XXV. Margarita Maleana, Ludovici Maleani dochter - 21 - 1404.

Margareta van Male, dochter van Lodewijk II van Male, geb. 13.4.1350, overl. 21.3.1405. Zij huwde Filips de Stoute die in 1384 graaf van Vlaanderen werd, infteite had hij de macht in handen, hij overleed op 27.4.1404. Margareta regeerde nog een jaar na zijn overlijden tot aan haar dood.

XXVI. Joannes Burgundio, Margarit Maleani sone - 15 - 1419.

Jan van Bourgondië of Zonder Vrees, overleed op 10.9.1419.

XXVII. Philippus Burgundio, Joannis Burgundionis sone - 48 - 1467.

Filips de Goede, overl. 15.6.1467.

XXVIII. Carolus Burgundus, Philippi Borgundi sone - 9 - 1476.

Karel de Stoute, geb. in 1433, overl. 5.1.1477.

XXIX. Maria Burgu(n)da, Caroli dochter - 5 - 1481.

Maria van Bourgondië, echtg. Maximiliaan van Oostenrijk (overl. 21.1.1519), overl. 27.3.1482.

XXX. Philippus Coni(n)c va(n) Castilië, Marie Burgu(n)di sone - 25 - 1506.

Filips de Schone, overl. 25.9.1506.

XXXI. Carol(us) August(us) Keiser va(n) Rome(n), Philippi sone

Karel V, overl. 21 september 1558.

N.B. Filips de Stoute (Philippe le Hardi = P.H.) hoort naar mijn gevoel, net zoals Willem van Dampierre, niet thuis op de gevel in de Burgstraat. In feite was het Margareta van Male die Gravin van Vlaanderen was door erfopvolging. Filips de Stoute werd Graaf van Vlaanderen door zijn huwelijk met Margareta. In dit geval kan de bouwer van de gevel zeker anti-feminisme verweten worden."

Tot zover de Heer David Maes.

Men kan zich nog een laatste vraag stellen :

"Zowel Willem als Gwijde van Dampierre hebben, toen hun moeder nog leefde, een tijdje "medegeregeerd", maar waren zij in die periode Graven van Vlaanderen?"